

TAX BURDEN AND ITS IMPACT ON ECONOMIC GROWTH

Alina Georgiana HOLT
Vasile Nicolae POPEANGĂ
Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu

Abstract

Economic growth is one of the most important macroeconomic objectives of any government. Using the available instruments, e.g. government spending and taxes, fiscal policy can affect the aggregate demand. Boosting aggregate demand by increasing government spending or tax deductions gives substance to an expansionary fiscal policy. Reducing aggregate demand through government spending amputation or increase the level of taxation is a specific practice for restrictive budgetary policy.

Growth or increase in overall demand can be achieved through fiscal policy, either directly or indirectly. Direct intervention is achieved by increasing government spending, which is a component of aggregate demand. Indirect intervention is done through the tax system.

1.Considerații teoretice referitoare la noțiunile de „politică fiscală” și ”dezvoltare economică”

Noțiunea complexă de „politică” poate fi definită ca fiind „procesul prin care un grup de oameni cu opinii și interese inițial divergente ajung la decizii colective socotite îndeobște ca fiind obligatorii pentru respectivul grup și impuse ca o linie de conduită comună”¹. Lupan E. definește noțiunea de ”politică” ca fiind „o formă de organizare și conducere a activității globale și a relațiilor sociale, de instituire și menținere, prin intermediul puterii politice, a unei ordini interne care statornicește și legalizează puterea existentă la un moment dat”². Luând în considerare cele prezentate mai sus, în opinia noastră, politica presupune dezvoltarea și implementarea unor obiective specifice, ce vor fi relevate de schimbarea comportamentală a societății de-a lungul unei evoluții determinate.

Societatea actuală, caracterizată printr-o complexitate și diversitate de nevoi și aspirații, ceea ce se traduce în plan financiar printr-o creștere a necesarului de resurse financiare, determină guvernele să promoveze o politică de conducere și organizare adecvate cerințelor societății pe care o conduc. Rolul guvernului în fenomenul creșterii economice este o problemă dezbătută intens în doctrina economică a lui Adam Smith. Valurile de privatizare din țările dezvoltate și în multe țări în curs de dezvoltare s-au bazat însă pe percepția conform căreia pentru o dezvoltare durabilă rolul guvernului în cadrul politicilor economice ar trebui să fie redus.

---

¹ Miller D. (coord.) – Enciclopedia Blackwell a gândirii politice, Ed. Humanitas, București, 2000

² Lupan. E., Dreptul mediului, Ed. Lumina Lex, București, 2001

Politica generală a statului nu poate fi considerată ca fiind un model unitar de conducere și de administrare, aceasta fiind, în opinia noastră, un sistem determinat de planuri strategice de acțiune ce acoperă toate domeniile specifice statului, fiecare dintre acesta având finalități și obiective specifice. Relațiile de interconținere existente între acestea și efectele induse, concură la realizarea a ceea ce se poate fi definit ca obiectiv urmărit de politica generală a statului.

În funcție de obiectivele vizate de autoritățile publice, politicile macroeconomice pot fi orientate către cerere (politica fiscală și politica monetară) și către ofertă (politici de perfecționare a funcționării eficiente a piețelor, politici de eliminare a efectelor externalităților, politici de perfecționare a sistemului de impozite și taxe).

Politica generală promovată de orice guvernare este eminentemente legată de politica financiară promovată de decidenții publici, prin intermediul acesteia asigurându-se mobilizarea resurselor financiare necesare statului pentru satisfacerea nevoilor generale ale societății .

O definiție consacrată a politicii financiare o dă ilustrul Iulian Văcărel, conform căreia politica financiară este constituită din „metodele și mijloacele concrete privind procurarea și dirijarea resurselor financiare, precum și instrumentele, instituțiile și reglementările financiare utilizate de stat pentru influențarea proceselor economice și a relațiilor sociale, într-o etapă determinată”¹.

Politica financiară poate fi definită ca fiind „activitate integratoare de organizare, conducere și orientare a finanțelor publice desfășurată cu ajutorul unor metode, tehnici, pârghii, măsuri, reglementări și instituții în vederea atingerii obiectivelor stabilite în acest domeniu”².

Politica financiară este elaborată la nivel macroeconomic, obiectivele sale finale fiind repartizarea rezultatelor economice, ocuparea deplină a forței de muncă, reglarea nivelelor salariilor și prețurilor și menținerea echilibrului general al economiei naționale. Atingerea acestor deziderate presupune crearea și implementarea unor țeluri intermediare ce țin de politica privind cheltuielile publice și politica de mobilizare a resurselor financiare publice.

În ceea ce privește politica de mobilizare a resurselor financiare publice, dacă în faza incipientă de recunoaștere a rolului activ al finanțelor publice în economie aceasta era privită exclusiv ca având finalitate acoperirea cheltuielilor publice, odată cu intensificarea activităților economice și cu apariția unor decalaje între structura și volumul veniturilor societății, aceasta a fost privită ca un instrument de reglare și dirijare a activităților economice la nivel microeconomic, în vederea atingerii unor obiective de interes public, la nivel macroeconomic.

Politica fiscală are o importanță deosebită în cadrul politicii financiare a statului, în special datorită ponderii ridicate a veniturilor fiscale (impozite, taxe, contribuții) în cadrul resurselor financiare mobilizate la dispoziția statului, și reprezintă „ansamblul de măsuri, acțiuni practice - bazate pe o anumită concepție economică – cu privire la categoriile de impozite și taxe folosite, la locul lor în ansamblul veniturilor bugetare, la relațiile dinamice dintre diferitele lor categorii, ca și la modul de folosire a acestora ca pârghie de stimulare a dezvoltării economice, de soluționare a unor probleme sociale și politice în țară”³.

Acestă definiție pune în evidență cele două dimensiuni pe care le are politica fiscală în economiile moderne, respectiv cea de mobilizare a resurselor financiare publice la dispoziția

---

¹ Văcărel I. și colab. – Finanțe publice, ediția a IV-a, Ed. Didactică și pedagogică, București, 2007

² Cătinianu F., Donath Liliana, Șeulean Victoria – Finanțe publice, Ed. Mirton, Timișoara, 1997

³ Dobrotă N. – Economie politică, Editura Economică, București 1997

statului prin intermediul principalelor categorii de impozite și taxe, și cea intervenționistă, ce se referă la efectele induse de o anumită politică fiscală în plan economic și social.

Privită din punct de vedere al procesului de decizie, politica fiscală poate fi privită ca fiind „ansamblul deciziilor de natură fiscală luate de factorul decident public, în scopul asigurării resurselor financiare, destinate finanțării nevoilor publice și a realizării unor finalități de natură economico-socială, în condițiile în care asupra economiei acționează factori reali sau obiectivi, a căror tendință nu este exclusiv ciclică”¹.

Instrumentul operațional al politicii fiscale e reprezentat de sistemul fiscal, respectiv de totalitatea prelevărilor fiscale, iar cadrul operațional al acestuia îl reprezintă instituțiile și actele normative care reglementează procesul de formare al veniturilor fiscale. Altfel spus, o politică fiscală optimă trebuie definită prin totalitatea opțiunilor decidenților publici prin care se asigură construirea și modelarea sistemului fiscal, în concordanță cu obiectivele stabilite în plan financiar – monetar, referitoare la mobilizarea resurselor financiare publice necesare acoperirii cheltuielilor publice, dar și în plan economico-social, cu privire la corectarea mecanismului pieței, redistribuirea produsului intern brut și influențarea comportamentului economic al contribuabililor.

La nivel național, obiectivele principale pe care și le propune orice guvern contemporan au în vedere următoarele²:

- asigurarea creșterii economice;
- atingerea unui nivel cât mai ridicat și mai stabil al utilizării forței de muncă;
- asigurarea unei stabilități al indicelui general al prețurilor;
- atingerea echilibrului balanței de plăți externe.

Politica fiscală poate influența pe deplin doar primele două obiective, stabilitatea prețurilor fiind principalul obiectiv al politicii monetare, iar ultimul obiectiv poate fi atins printr-un mix optim de politici bugetare și politici monetare.

„Ca nici o altă pârghie financiară, fiscalitatea și-a etalat în timp capacitatea operantă în influențarea conjuncturii, reechilibrarea creșterii, controlul consumului și producției, a veniturilor și prețurilor. Ajustările obținute cu ajutorul fiscalității sunt ample, imediate și de durată”³. Altfel spus, politica fiscală poate avea capacități reglatoare în toate domeniile economico-sociale, respectiv, producție, consum, relații economice cu străinătatea, dar și în ceea ce privește cultura, sănătatea publică, etc.

Creșterea economică constituie unul dintre cele mai importante obiective macroeconomice ale oricărui guvern. Utilizând instrumentele de care dispune, politica fiscală poate influența nivelul cererii agregate, fie în sensul impulsivării cererii agregate printr-o creștere a cheltuielilor publice sau printr-o reducere a nivelului impozitelor, fie în sensul reducerii nivelului cererii agregate printr-o reducere a cheltuielilor guvernamentale sau o majorare a nivelului fiscalității.

Politica fiscală poate stimula creșterea economică și dezvoltarea umană printr-o serie de canale diferite. Aceste canale includ variabile macroeconomice (de exemplu, influența deficitului bugetar asupra creșterii economice), precum și variabile microeconomice (prin influența sa asupra eficienței utilizării resurselor).

---

¹ Corduneanu Carmen - Sistemul fiscal în știința finanțelor, Ed. CODECS, București, 1998

² Băcescu M., Băcescu-Cărbunescu Angelica – Politici Macroeconomice, Ed. AllBeck, București 1999

³ Cățineanu F., Șeulean Victoria, Donath Liliana – Finanțe publice, Editura Mirton Timișoara, 1997

Dintr-o perspectivă macroeconomică, se poate afirma că politicile fiscale prudente, caracterizate prin deficite bugetare mici și un nivel scăzut al datoriei publice, sunt un ingredient cheie pentru creșterea economică, care, la rândul său, este esențială pentru reducerea sărăciei și îmbunătățirea indicatorilor dezvoltării sociale.

Economiștii au postulat în mod tradițional că, pe termen scurt, politica fiscală trebuie să fie utilizată pentru a atenua fluctuațiile producției și ocupării forței de muncă. Astfel, politica fiscală anticiclică poate fi folosită pentru a stimula cererea agregată și a revigora o economie stagnantă. Cu toate acestea, există o recunoaștere tot mai mare că, în anumite circumstanțe, politica fiscală anticiclică nu poate avea efectele sale benefice asupra activității economice, acestea fiind cazurile în care nivelul datoriei publice este mare și nesustenabil.

Guvernele din întreaga lume trebuie să formuleze și să pună în aplicare politici fiscale și bugetare viabile, aceste politici putând avea un impact major asupra creșterii economice, distribuției veniturilor și eliminării decalajelor în ceea ce privește ratele de sărăcie. Sintetizând, putem aprecia că eficientizarea politicii fiscale ar trebui să aibă în vedere și o mai bună “armonizare” a factorului politic - statul, instituțiile sale cu atribuții în materie fiscală - cu factorul social – societatea.

„Ca nici o altă pârgie financiară, fiscalitatea și-a etalat în timp capacitatea operantă în influențarea conjuncturii, reechilibrarea creșterii, controlul consumului și producției, a veniturilor și prețurilor. Ajustările obținute cu ajutorul fiscalității sunt ample, imediate și de durată” . Din acest citat se poate desprinde concluzia că politica fiscală este un instrument foarte productiv aflat la dispoziția statului, având capacități reglatoare în mai toate domeniile, respectiv, producție, consum, relații economice cu străinătatea, dar și în ceea ce privește cultura, sănătatea publică. Astfel, în condițiile economiei capitaliste, respectiv ale economiei de piață bazată pe libera inițiativă, politica fiscală conferă statului puterea de a influența (în mod indirect) activitatea și deciziile particularilor, și, în acest fel, la nivel macroeconomic, se ajunge la canalizarea obiectivelor microeconomice, individuale, în direcția atingerii obiectivelor economice și sociale globale ale statului. În esență, este vorba despre „orientarea nedeclarată” într-un anumit sens dorit, în funcție de obiectivul urmărit la nivel central, a „liberei inițiative” propuse de capitalism.

Orice decizie de politică fiscală ce determină modificarea sistemului fiscal într-un fel sau altul are o influență imediată asupra comportamentului contribuabililor raționali, persoane fizice sau juridice, asupra deciziilor economice ale acestora, care, agregate, vor duce la modificarea vieții economice generale. Această modificare poate fi cea dorită sau poate fi una diferită, în condițiile în care nu se iau în calcul toți factorii nefiscali ce mai influențează comportamentul agenților economici.

Cu alte cuvinte, pe plan strict național, guvernul poate încuraja, limita sau poate modifica anumite activități economice, consumul, investițiile prin intermediul politicii de impozitare, fără a folosi metode directe de intervenție, care ar sfida principiile statului democrat și ar putea stârni nemulțumiri masive în rândul anumitor categorii sociale. De asemenea, statul poate influența, prin aceste politici, și relațiile internaționale comerciale și financiare ale țării cu străinătatea.

Politica fiscală poate influența creșterea economică pe termen lung, respectiv, politica fiscală poate, fie, accelera sau întârzia creșterea economică, prin impactul său asupra deciziilor privind investițiile în capital fizic și uman. Teoria financiară demonstrează că, în special, nivelul crescut al cheltuielilor pentru educație, sănătate, infrastructură, cercetare și dezvoltarea pot

stimula creșterea economică pe termen lung. Creșterea economică generează, la rândul său, redimensionarea bazei de impunere și, prin urmare, un volum de resurse financiare mai consistent pentru a finanța cheltuielile publice pentru investiții în capitalul uman și susținerea în continuare a dinamismului economiei.

Pentru analiza binomului politică fiscală – dezvoltare economică este propus un model econometric, considerând ca indicatori reprezentativi următorii:

A. Indicatori ai politicii fiscale: ponderea veniturilor fiscale în PIB, ponderea cheltuielilor publice în PIB, ponderea deficitului bugetar în PIB.

B. Indicatori economici ai nivelului de dezvoltare: produsul intern brut pe locuitor

Valorile indicatorilor utilizați în analiză se regăsesc în tabelul nr. 1. și acoperă perioada de timp 2001-2014 (pentru anul 2015 nu au fost disponibile toate datele necesare).

Tabelul 1. Datele de intrare utilizate în modelarea econometrică

Ponderea veniturilor fiscale în PIB (%)	Ponderea cheltuielilor publice în PIB (%)	PIB pe locuitor (lei/loc)
29,50	35,50	3582,60
28,30	33,70	5210,90
28,00	32,10	6950,10
18,40	32,00	9090,30
18,00	32,50	11372,00
17,80	32,00	13326,80
18,60	33,60	15967,60
18,40	35,40	19315,40
18,40	37,00	25061,00
17,60	38,60	24604,90
17,40	37,90	25865,50
18,50	36,40	27763,20
19,10	34,80	29744,60
18,70	33,90	31901,80

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică, Ministerul Finanțelor Publice, The World Bank, United Nations Development Programme, Ziarul Financiar

În elaborarea modelului econometric vom porni de la faptul că o politică fiscală sănătoasă duce la relansarea economică.

Modelul econometric, în forma sa cea mai generală, are următoarea formă:

$$\text{Dezvoltarea economica} = a_0 + a_1 \cdot \text{Politica fiscală} + u \quad (1)$$

În continuare, am procedat la construcția modelului econometric utilizând indicatorii reprezentativi, respectiv indicatorii economici și ai politicii fiscale. Din punct de vedere econometric, acești indicatori reprezintă variabile endogene (efect) și exogene (cauză). Indicatorul economic va avea calitatea de variabilă endogenă, în timp ce indicatorii politicii fiscale vor avea calitatea de variabile exogene.

Astfel, modelul econometric va avea următoarea formă:

$$\text{PIB/loc.} = a_0 + a_1 \cdot \text{Ponderea veniturilor fiscale în PIB} + a_2 \cdot \text{Ponderea cheltuielilor publice în PIB} + u_1 \quad (1)$$

În ceea ce privește validitatea modelului pe care l-am construit din tabelele de mai jos reiese că modelul este valid din punct de vedere al formei ecuației. De asemenea, potrivit valorilor lui R Square (raportul de determinație) de 0,927 și 0,918 putem afirma că, în cazul

modelului initial 92,7% din variația PIB/locuitor se datorează influenței variabilelor exogene (*PondChPubPIB*, *PondVenFiscPIB*) și doar 7,3% se datorează variabilei reziduale. Astfel, atât valorile ridicate ale coeficientului R Square (0,927), cât și faptul că valorile testului Fisher-Snedecor (F) sunt semnificative pentru un prag de semnificație egal cu 0,05 (o probabilitate de 95%) indică cele afirmate anterior privind validitatea modelului.

Tabelul nr. 2. Diagnosticul validității modelului econometric considerat

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	,963 ^a	,927	,894	3155,34981	
2	,958 ^b	,918	,894	3167,93994	1,396

a. Predictors: (Constant), *PondChPubPIB*, *PondVenFiscPIB*
 b. Predictors: (Constant), *PondChPubPIB*, *PondVenFiscPIB*
 c. Dependent Variable: PIBloc

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1136434367,900	4	284108591,975	28,536	,000 ^b
	Residual	89606092,053	9	9956232,450		
	Total	1226040459,952	13			
2	Regression	1125682025,447	3	375227341,816	37,389	,000 ^c
	Residual	100358434,505	10	10035843,451		
	Total	1226040459,952	13			

a. Dependent Variable: PIBloc
 b. Predictors: (Constant), *PondChPubPIB*, *PondVenFiscPIB*,
 c. Predictors: (Constant), *PondChPubPIB*, *PondVenFiscPIB*

În tabelul de mai jos se regăesc calculați și testați parametrii modelului econometric propus.

Tabelul nr. 3. Valorile parametrilor modelului econometric și testarea acestora

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95.0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	-36181,801	36029,191		-1,004	,341	-117685,495	45321,892		
	<i>PondVenFiscPIB</i>	-1385,089	580,808	-,633	-2,385	,041	-2698,967	-71,211	,115	8,663
	<i>PondChPubPIB</i>	1691,805	452,178	,386	3,741	,005	668,907	2714,703	,763	1,310
2	(Constant)	-68866,276	17646,349		-3,903	,003	-108184,793	-29547,759		
	<i>PondVenFiscPIB</i>	-825,363	218,214	-,377	-3,782	,004	-1311,574	-339,151	,824	1,213
	<i>PondChPubPIB</i>	1497,026	413,145	,341	3,623	,005	576,480	2417,571	,922	1,085

a. Dependent Variable: PIBloc

În ceea ce privește modelul propus, acesta este valid din punctul de vedere al structurii, toți parametrii modelului fiind semnificativ diferiți de zero.

Astfel:

$$PIB/loc. = -68866,276 - 825,363 \cdot \text{Ponderea veniturilor fiscale în PIB} + 1497,026 \cdot \text{Ponderea cheltuielilor publice în PIB} \quad (2)$$

Pe baza valorilor parametrilor de regresie se pot evidenția:

- *Ponderea veniturilor fiscale în PIB* are impact negativ asupra *PIB/locuitor*; de asemenea, la creșterea cu 1% a *Ponderii veniturilor fiscale în PIB* va avea loc o reducere a *PIB/locuitor* cu

825,363 lei și invers; din model se desprinde faptul ca, în România, creșterea economică este constrânsă de creșterea presiunii fiscale generate de impozitarea directă și indirectă și este favorizată de o majorare a presiunii fiscale generate de contribuțiile sociale; de asemenea, în perioadele de recesiune o reducere a fiscalității face să crească venitul disponibil și pe această bază să aibă loc o stimulare a cererii globale și invers;

- *Ponderea cheltuielilor publice în PIB* influențează pozitiv *PIB/locuitor*, astfel că la creșterea cu 1% a ponderii cheltuielilor publice în PIB se va produce o creștere cu 1497,026 lei a *PIB/locuitor* și invers; acest lucru este posibil datorită creșterii ponderii cheltuielilor publice pozitive (cele care aduc o valoare adăugată) pe perioada considerată;

Concluzii

Putem aprecia că eficientizarea politicii fiscale și combaterea efectelor nefaste ale evaziunii fiscale în condițiile unor economii în tranziție, cu o dinamică fluctuantă, cum ar fi și cea a României contemporane, ar trebui să aibă în vedere și o cât mai bună „armonizare” a factorului politic - statul, instituțiile sale cu atribuții în materie fiscală - cu factorul social – societatea cu toate trăsăturile sale specifice la un moment dat - în sensul completării „conștiinței fiscale” a contribuabililor, respectiv a disponibilității acestora de a ceda o parte din veniturile proprii statului, cu un sistem de control fiscal operațional, riguros, bazat pe corectitudine și cu un nivel „descurajator” al sancțiunilor prevăzute pentru abateri de la legislația fiscală; toate acestea în conformitate cu principiul „complementarității și invers-proportionalității încredere – control”.

Politicile fiscale ocupă un loc important în mecanismul de funcționare al economiei de piață, dar nu unul absolut, deoarece nu asigură evitarea crizelor, a șomajului și inflației, ci doar atenuarea nivelului și efectelor acestora.

Bibliografie

1. Băcescu M., Băcescu-Cărbunescu Angelica – Politici Macroeconomice, Ed. AllBeck, București 1999
2. Cătinianu F., Donath Liliana, Șeulean Victoria – Finanțe publice, Ed. Mirton, Timișoara, 1997
3. Corduneanu Carmen - Sistemul fiscal în știința finanțelor, Ed. CODECS, București, 1998
4. Dobrotă N. – Economie politică, Editura Economică, București 1997
5. Lupan. E. - Dreptul mediului, Ed. Lumina Lex, București, 2001
6. Miller D. (coord.) – Enciclopedia Blackwell a gândirii politice, Ed. Humanitas, București, 2000
7. Tomescu – Dumitrescu Cornelia – Econometrie generală și financiară, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2008
8. Văcărel I. și colab. – Finanțe publice, ediția a IV-a, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2007